

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/168/2017
Identifikačné číslo spisu:	1714207840
Dátum vydania rozhodnutia:	21.03.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1714207840.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci navrhovateľa E. O., narodeného X. X. XXXX, bývajúceho vo X. U., F., proti povinnej P. O., narodenej XX. X. XXXX, bývajúcej vo X., T., zastúpenej JUDr. Ivanom Hrebčíkom, advokátom so sídlom v Bratislave, Ivana Bukovčana 6, o zvýšenie výživného, vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 12P/297/2014, o dovolaní povinnej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 15. februára 2017 sp. zn. 20CoP/50/2016, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 15. februára 2017 sp. zn. 20CoP/50/2016 a rozsudok Okresného súdu Pezinok z 12. februára 2016 č. k. 12P/297/2014-80 z r u š u j e a vec vracia okresnému súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) zhora označeným rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) z 12. februára 2016 č. k. 12P/297/2014-80, ktorým tento počnúc od 26. augusta 2014 zvýšil výživné na navrhovateľa zo sumy 66,39 eura mesačne na sumu 200 eur mesačne, zročné výživné v sume 2.297,23 eura povolil povinnej splácať v mesačných splátkach, ktorých výšku a zročnosť zároveň určil, vo zvyšku návrh navrhovateľa a jeho otca (v čase podania návrhu bol navrhovateľ maloletý) zamietol a napokon vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Predmetným rozhodnutím okresného súdu došlo k zmene rozsudku odvolacieho súdu z 20. mája 2009 sp. zn. 4Co/97/2008 v časti výšky výživného na navrhovateľa.

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala povinná dovolanie. Dovolanie odôvodnila dovolacím dôvodom podľa § 431 zákona č. 160/2015 Z. z., Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“ alebo „Civilný sporový poriadok“) tvrdiac, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) C. s. p.]. Namietala, že okresný súd vyhlásil rozsudok na pojednávaní konanom dňa 12. februára 2016 v jej neprítomnosti napriek tomu, že na termín pojednávania nebola riadne predvolaná. Predvolanie na pojednávanie jej síce bolo doručené prostredníctvom príslušného útvaru Policajného zboru, ale až dňa 22. februára 2016. Týmto postupom došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Za porušenie práva na spravodlivý proces považovala aj to, že rozhodnutie

odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Žiadala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolačný súd“ alebo „najvyšší súd“) rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Navrhovateľ procesné právo vyjadriť sa k dovolaniu povinnej nevyužil.

4. Konanie v rámci starostlivosti súdu o maloletých, ako aj konanie o výžive plnoletých osôb (navrhovateľ doviedol plnoletosť až počas konania) je s účinnosťou od 1. júla 2016 upravené Civilným mimosporovým poriadkom (zákonom č. 161/2015 Z. z. - ďalej len „C. m. p.“ alebo „Civilný mimosporový poriadok“). Podľa § 2 ods. 1 C. m. p. platí, že na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Pretože Civilný mimosporový poriadok neustanovuje inak, dovolací súd preskúmal vec z hľadiska prípustnosti dovolania podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 ods. 1 C. s. p.), účastníkom, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpeným advokátom v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p. sa zaoberal bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) prípustnosťou dovolania a dospel k záveru, že dovolanie povinnej je podľa § 420 písm. f) C. s. p. prípustné a súčasne tiež dôvodné.

6. Podľa § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné a podmienky prípustnosti dovolania, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. V preskúmvanej veci povinná odôvodňovala prípustnosť podľa § 420 písm. f) C. s. p.

8. Pokiaľ ide o povinnou uplatnenú vadu zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. f) C. s. p. najvyšší súd uvádza, že podľa vyššie označeného zákonného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť taký nesprávny postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávného rámca. Podstatou tohto práva je zabezpečiť fyzickým a právnickým osobám možnosť domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty, ktoré im právny poriadok priznáva.

9. V preskúmvanej veci povinná odôvodnila porušenie práva na spravodlivý proces tým, že okresný súd vyhlásil rozsudok na pojednávaní, ktorého sa nezúčastnila a ani nemala vedomosť o tom, že sa pojednávanie uskutoční.

10. Podľa § 101 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok - ďalej len „O. s. p.“ (zákona účinného v čase rozhodovania okresného súdu) platilo, že súd pokračoval v konaní, aj keď boli účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostavil na pojednávanie ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie, mohol súd vec prejednať v neprítomnosti takej osoby; prihliadol pritom na obsah listu a dosiaľ vykonané dôkazy.

11. Z citovaného ustanovenia O. s. p. vyplýva, že súd môže za splnenia zákonných predpokladov uskutočniť pojednávanie a na tomto pojednávaní aj rozhodnúť vo veci samej bez prítomnosti účastníka konania. Dôležité je, aby účastníkovi konania dal možnosť sa pojednávania zúčastniť. Za závažné porušenie práv účastníka konania potom treba považovať postup súdu, ktorý bez náležite doloženého predvolania účastníka na pojednávanie prejednal a rozhodol vec v neprítomnosti toho účastníka konania, pretože tu ide o postup v rozpore s § 101 ods. 2 O. s. p. Porušenie § 101 ods. 2 O. s. p. je navyše aj porušením ústavného práva účastníka konania upraveného Článkom 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

republiky (ústavného zákona č. 460/1992 Zb.). Podľa predmetného Článku Ústavy Slovenskej republiky totiž platí, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

12. V súvislosti s námietkou povinnej dovolací súd preskúmaním veci zistil, že na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo na okresnom súde dňa 28. januára 2016 povinná prítomná nebola a nemala ani vykázané doručenie predvolania (č. l. 69 spisu). Okresný súd pojednávanie preto odročil na deň 12. február 2016. Povinná o tomto dátume, kedy sa má ďalšie pojednávanie uskutočniť vedomosť nemala, a preto bolo dôležité jej predvolanie na ďalšie pojednávanie riadne doručiť. Predvolanie na pojednávanie malo byť povinnej doručené prostredníctvom poštového podniku a príslušného orgánu Policajného zboru. Zo spisu dovolací súd ďalej zistil, že zásielka, obsahom ktorej bolo predvolanie povinnej na pojednávanie konané dňa 12. februára 2016 a doručovaná povinnej prostredníctvom poštového podniku, sa okresnému súdu vrátila s poznámkou poštového doručovateľa „zásielka neprevzatá v odbernej lehote“ dňa 2. marca 2016. Príslušný orgán Policajného zboru zásielku s totožným obsahom doručil povinnej dňa 22. februára 2016. K doručeniu predvolania na pojednávanie tak došlo až po termíne, na ktorý bolo pojednávanie nariadené. Aj napriek týmto skutočnostiam, okresný súd pojednávanie dňa 12. februára 2016 s konštatovaním, že povinná doručenie predvolania na pojednávanie nemá riadne vykázané otvoril a vec bez prítomnosti povinnej prejednal a meritórne rozhodol. Okresný súd tak porušil zákonné a ústavné právo povinnej, aby sa vec verejne prerokovala v jej prítomnosti a aby sa mohla vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

13. Odvolací súd na toto závažné pochybenie okresného súdu nijako neprihliadol a rozsudok ako vecne správny potvrdil. V čase rozhodovania odvolacieho súdu bol už účinný Civilný mimosporový poriadok, ktorý upravuje konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých a aj konanie vo veciach výživného plnoletých osôb. Civilný mimosporový poriadok umožňuje aplikovať ustanovenia Civilného sporového poriadku len vtedy, ak sám neustanovuje inak. Civilný mimosporový poriadok v § 66 ustanovuje, že odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný a v § 67 uvádza, že na vady konania pred súdom prvej inštancie prihliada odvolací súd, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Mimosporové konanie je tak ovládané princípom oficiality. Z tohto princípu vyplýva, že na procesnú vadu, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, musí prihliadať z úradnej povinnosti. Preto ak povinná v dovolaní namietanú vadu síce v odvolaní neuplatnila, v súlade s vyššie uvedeným, odvolací súd bol povinný na tak závažné pochybenie okresného súdu prihliadnuť. Ak tak odvolací súd neurobil, postupoval nesprávne v rozpore s vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami.

14. Na základe zhora uvedeného možno uzavrieť, že ak súd prvej inštancie uskutočnil pojednávanie a rozhodol vo veci samej v neprítomnosti povinnej, hoci na pojednávanie nebola riadne predvolaná a odvolací súd v tomto smere nezjednal nápravu, došlo k tak závažnej procesnej vade, ktorá znemožnila povinnej uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. Dovolanie povinnej je preto v zmysle citovaného ustanovenia prípustné a zároveň aj dôvodné. Najvyššiemu súdu neostalo iné, než napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a 2 v spojení s § 450 C. s. p.).

15. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

16. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.